

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 13/06

Meditaties: Deze meditatie staat ook online op <https://youtu.be/IhCNfI5yy4g>

Als een mosterdzaadje

Meditatie door Ernst Veen (Predikant VPKB-Leuven)

Opening: Psalm 130 (NLB 130 : 1, 2, 3)

1. Uit diepten van ellende
roep ik tot U, o Heer.
Gij kunt verlossing zenden,
ik werp voor U mij neer.
O laat uw oor zich neigen
tot mij, tot mijn gebed.
Laat mij gehoor verkrijgen,
Red mij, o Here red!

2. Zoudt Gij indachtig wezen
al wat een mens misdeed,
wie zou nog kunnen leven
in al zijn angst en leed?
Maar Gij wilt ons vergeven,
Gij scheldt de schulden kwijt,
Opdat wij zouden vrezen
Uw goedertierenheid.

3. Ik heb al mijn hoop gevestigd
op God de Heer die hoort.
Mijn hart, hoezeer onrustig,
wacht zijn verlossend woord.
Nog meer dan in de nachten
wachters het morgenlicht,
blijf ik, o Heer, verwachten
uw lichtend aangezicht.

Tekst: Willem Barnard
Melodie: Genève 1542/1551

Welkom en inleiding

Allen van harte welkom op deze gezamenlijke onlinedienst van de VPKB-kerken te Leuven, Mechelen-Noord & Zuid en Vilvoorde. We verheugen ons erop dat de kerken weer stapsgewijs hun deuren steeds wijder mogen openen, maar nog altijd is voorzichtigheid geboden en nog niet iedereen volledig gevaccineerd, en hopen we, ook met allen die thuis zitten, verbonden te blijven via deze digitale weg van vieren, bidden, bezinnen en zingen. We lezen vandaag een zeer korte gelijkenis van Jezus uit het evangelie naar Marcus waarin Jezus het grote Koninkrijk van God vergelijkt met een piepklein mosterdzaadje. Wat dat te betekenen heeft, daar pogen wij vandaag een antwoord op te zoeken.

Votum en groet

Onze hulp is daarbij in de Naam van de Eeuwige
Die hemel en aarde draagt,
Die trouw is tot in eeuwigheid
en nooit loslaat wat Zijn hand begon.

Genade zij u en vrede
van God onze Vader
en van Jezus Christus, onze Heer, amen.

Kyriegebed

Laten wij bidden voor de nood van deze wereld,
Barmhartige God,
Wij bidden u voor onze aangevochten wereld
Voor zovelen die moeten gaan door de wildernis

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 13/06

Door een woestijn van rampen en drama's.
Een repeterende breuk van oorlog en strijd.
Van ziekten, onmenselijkheid en dwaasheden.

Een aarde vol geweld en conflict
Waar de zachte krachten,
de liefde en de medemenselijkheid,
het moeilijk hebben.
Ontferm U, o God,

Geef ons geloof, al is het maar zo klein als een mosterdzaadje
Zaaï Uw liefde en goedheid overal op aarde
Zodat Uw Koninkrijk zal groeien
En vruchtbaar zal worden in deze wereld.
O God, ontferm U, Amen.

Glorialied: Aan U behoort, o Heer der heren (NLB.978: 1, 2, 3)

1. Aan U behoort, o Heer der heren,
de aarde met haar wel en wee,
de steile bergen, koele meren,
het vaste land, de onzekere zee.
Van U getuigen dag en nacht.
Gij hebt ze heerlijk voortgebracht.

2. Gij roept het jonge leven wakker,
een tuin bloeit rond het open graf.
Er ruisen halmen op de akker
Waar zich het zaad verloren gaf.
En vele korrels vormen saam
Een kostbaar brood in uwe Naam.

**3. Gij hebt de bloemen op de velden
met koninklijke pracht bekleed.
De zorgeloze vogels melden
Dat Gij Uw schepping niet vergeet.
't Is alles een gelijkenis
van meer dan aards geheimenis.**

Tekst: Jan Wit
Melodie: Hamburg 1690

Lezing: Ezechiël 17:22-24

²²Dit zegt God, de HEER: Ikzelf zal uit de top van de hoge ceder, tussen de bovenste takken, een teer twijgje wegplukken, en dat zal ik planten op een hoge en verheven berg. ²³Op de hoogste berg van Israël zal ik het planten, het zal takken dragen en vruchten voortbrengen, en een prachtige ceder worden. In die boom, in de schaduw van zijn takken, zullen vogels wonen, alle soorten vogels die er zijn. ²⁴En alle bomen in het veld zullen beseffen dat ik, de HEER, het ben die een hoge boom velt en een kleine boom doet groeien, die een gezonde boom laat verdorren en een verdorde boom weer laat bloeien. Wat ik, de HEER, gezegd heb, zal ik doen.”

Lied: Zal er ooit een dag van vrede (NLB 462: 1, 2, 3, 5)

1. Zal er ooit een dag van vrede,
zal er ooit bevrijding zijn
voor wie worden doodgezwegen,
levenslang gebroken zijn?

2. Zal er ooit een blijvend heden
vol van goede vrede zijn,
waar geen pijn meer wordt geleden
en het leven nieuw zal zijn?

3. Zie de takken aan de bomen
waar het jonge groen ontluikt,
tot een stralend nieuwe zomer
waar de vredesbloesem ruikt.

5. Zoals bomen mensen tonen
dat er kracht tot groeien is
zal de zoon der mensen komen
die de boom des levens is.

Tekst: Henk Jongerius / Melodie: London 1863

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 13/06

Evangelielezing: Marcus 4:30-32

³⁰En Jezus zei: ‘Waarmee kunnen we het koninkrijk van God vergelijken en door welke gelijkenis kunnen we het voorstellen? ³¹Het is als een zaadje van de mosterdplant, het kleinste van alle zaden op aarde wanneer het gezaaid wordt. ³²Maar als het na het zaaien opschiet, wordt het het grootste van alle planten en krijgt het grote takken, zodat de vogels van de hemel in zijn schaduw kunnen nestelen.

Lied: Wil je wel geloven (NLB.923: 1, 2, 3)

1. Wil je wel geloven dat het groeien gaat,
klein en ongelooflijk als een mosterdzaad,
dat je had verborgen in de zwarte grond,
en waaruit een grote boom ontstond.

2. Wil je wel geloven het begin is klein,
maar het zal een wonder boven wonder zijn
als je het gaat wagen met Gods woord alleen;
dan gebeuren wonderen om je heen.

3. Wil je wel geloven dat je vrede wint,
als je vol vertrouwen leeft, zoals een kind.
Als je een geloof hebt als een mosterdzaad,
groeit de liefde uit boven de haat

Tekst: Hanna Lam
Melodie: Wim ter Burg

Meditatie

Beste toehoorders,

Na ons zoveel tijd te hebben moeten terugtrekken, zien velen van ons ernaar uit om weer samen met anderen “live” in de kerk te zitten. Maar meteen is dan ook de vraag: wat zoeken we anno het 21^e millenium nog in de kerk? Hebben die duizenden jaren oude bijbelverhalen ons dan nog iets zinnigs te vertellen? Nu, niet zelden wordt op die vraag hoofdschuddend geantwoord en klinkt al snel de kritische opmerking: kijk eens naar al het kwaad in deze wereld. Rampspoed hier, oorlog daar, pandemie overal, waar blijft toch dat reeds eeuwen verkondigde Koninkrijk van God? Wat is er tot nu toe van terechtgekomen? En het is waar: kerken verkondigen reeds eeuwen, jaar in, jaar uit, de komst van dat komende Vrederijk, de nieuwe aarde, maar al even zolang staat de wereld daar loodrecht en haaks bovenop, met al haar hardheid, onrecht en ellende. Reden waarom veel mensen zich van kerk en geloof hebben afgekeerd.

En laten we eerlijk zijn: dat valt te begrijpen. Hoe valt de blijde boodschap van Gods liefde voor deze wereld te rijmen met de eindeloze oorlogsbladzijden in onze geschiedenisboeken? Hoe valt de toezegging van Gods ontferming en bevrijdende handelen jegens alle mensen, te rijmen met al het leed van de wereld? Nu, over het raadsel van het lijden en het kwaad in de wereld, daar valt veel meer over te zeggen dan in het bestek van één preek, maar vandaag beperken we ons tot het bemoedigende en leerzame advies dat Jezus ons voorhoudt in de gelijkenis van het mosterdzaadje.

Middels die gelijkenis wijst Jezus zijn volgelingen op de kleine onopvallende tekenen in deze wereld van de aanwezigheid van het Koninkrijk. Waarom deed Hij dat? Wij kunnen het Hem niet vragen, maar het laat zich raden dat het te maken heeft met het feit dat de gestalte van het kwaad in de wereld meer opvalt dan het goede, waardoor het lijkt dat het kwade in de wereld reëler en groter is dan de gestalte van het goede, met als resultaat dat we, in ons kijken naar de wereld, toch vooral het kwade in het vizier krijgen en minder het goede. Een manier van kijken dus waarbij we vanwege de massiviteit van het kwade de meer onopvallende gestalte van het goede niet meer zien en we tot de conclusie komen dat het kwade in de wereld groter en manifester is dan het goede.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 13/06

Neem nu bijvoorbeeld onze dagelijkse verhouding tot het nieuws. Als wij in deze wereld tekenen zoeken van Gods Koninkrijk, om het eens vroom uit te drukken, dan zoeken wij dat gewoonlijk vooral in het opvallende wereldnieuws dat echter altijd weer bol staat van kommer en ellende en dan zeggen we: we zien er niets van, van dat Koninkrijk van God. Maar Jezus vraagt in de gelijkenis van vanmorgen heel uitdrukkelijk onze aandacht voor de kleinere onopvallende bijna onzichtbare tekenen van dat Koninkrijk, die door hun onopvallendheid ten opzichte van het kwade echter minder aandacht krijgen en waar we dus gemakkelijk langs of overheen kijken.

In die gelijkenis, vergelijkt Jezus het grootse visioen van dat Koninkrijk van God immers niet, zoals wij en kennelijk ook zijn toehoorders van toen, dat zouden verwachten: met iets groots en wereldomvattends, maar, integendeel, met een piepklein zaadje. Sterker nog: met het kleinste zaadje van alle zaden: namelijk een mosterdzaadje.

Letterlijk vraagt Jezus aan zijn toehoorders:

Hoe zullen wij het Koninkrijk Gods afbeelden of onder welke gelijkenis zullen wij het brengen?

In moderne bewoordingen kunnen wij diezelfde vraag ook als volgt stellen:

Wat is er te zien en te merken van die goede Nieuwe aarde? Waar en onder welke noemer in deze wereld kunnen we het Koninkrijk van God zoeken en vinden?

En het antwoord blijkt dan te zijn dat dat grootse Koninkrijk van God niet zozeer gezocht moet worden in grote zichtbare ontwikkelingen op wereldschaal, maar, zo sprak Jezus:

Het Koninkrijk is als een mosterdzaadje dat, wanneer het in de aarde gezaaid wordt, het kleinste is van alle zaden op aarde...

Kortom, zoek de tekenen van het Koninkrijk niet in grootschalige gebeurtenissen of mondiale wereldvrede, want dan komt vooral het kwade in ons vizier. Want, zoals gezegd: de gestalte van het kwaad in de wereld is opvallender en heel wat opdringender ook dan de gestalte van het goede. En daarom, zo zegt Jezus, zie de kleine zegeningen niet over het hoofd. Kijk naar die kleine onopvallende tekenen van zorg en tederheid. Naar die bijna onzichtbare sporen van verbondenheid en medemenselijkheid, waar we gemakkelijk overheen kijken, maar die er wel degelijk overal zijn. Daarin, aldus Jezus, in de kleine daden van liefde en toewijding, van goedheid en barmhartigheid, van trouw en medemenselijkheid, breekt het grote beloofde Koninkrijk, de Nieuwe Aarde, reeds hier en nu in onze zozeer aangevochten wereld, toch door.

Nu, voor de lezers van het Marcusevangelie, rond het jaar 70, zal deze vertelling een troost en een bemoediging geweest zijn. In de Romeinse wereld, in dat megagrote Imperium Romanum waarin ze als christen leefden, waren ze een kleine minderheid die zich overeind moest houden in een omgeving die hen opvallend vijandig gezind was. Kortom, van dat beloofde Koninkrijk van God zagen ze in de grote wijde wereld om hen heen niet veel terecht komen.

Maar ook voor ons heeft dit verhaal nog weinig aan actualiteit ingeboet. Ook de wereld waar wij in leven is er sindsdien niet minder grimmig of herbergzamer op geworden. Oorlog en strijd ontsieren elke dag weer opvallend de nieuwsberichten. Grote geopolitieke machtsblokken verschuiven en staan elkaar naar het leven. Klimaatverandering is een gigantisch groot globaal probleem. Wat voor een toekomst gaat de wereld tegemoet? En wat is er tot nu toe terecht gekomen van dat beloofde Koninkrijk Gods? Twee eeuwen geloofsverkondiging verliest mede daarom haar geloofwaardigheid, omdat we de wereld niet wezenlijk zien veranderen.

Echter nogmaals: Jezus stelt daar in de gelijkenis van vanmorgen tegenover:

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 13/06

Staar je niet blind op het kwaad dat, ja inderdaad, laat daarover geen misverstand ontstaan, overal zo opvallend aanwezig is, maar zie daarbij het minder opvallende goede niet over het hoofd. Kijk, waar je niet zo snel zoekt, waar je overheen kijkt, naar waar de schijnwerpers niet op gericht staan, naar wat niet zo opvalt. Kijk niet alleen naar de voorpagina's van de kranten, naar de vette koppen in het nieuws, naar het breakings news op het internet, maar kijk ook eens naar het onopvallende, waar we zo gemakkelijk en soms zelfs badinerend overheen kijken: naar kleine tekenen van vriendelijkheid en goedheid, van naastenliefde en toewijding, van geduld en tederheid, van zachtmoedigheid en mededogen, van vrede en gerechtigheid, van geloof, hoop en liefde.

Kijk naar de achterkant van het grote nieuws, naar dat wat niet op TV komt maar wel van waarde is: een goed gesprek, een bemoedigend woord, een luisterend oor, een goede buur, een zorgzame vriend of vriendin, of, zoals ik laatst zag, een opa of oma die met veel zorg dagelijks zijn of haar kleinkind veilig op school afzet, en pas vertrekt als kleinkindlief effectief de schoolpoort is binnen getrippeld, of een schrijfactie van Amnestie International, of een dringend appel van Greenpeace om ons aangetaste leefmilieu te redden, of selectief vuilnis weggooien, of een vluchteling die toch wordt opgevangen, of mensen die hun stem wél verheffen tegen onrecht en vult u maar in. Het zijn kleine en temidden van de grote smeltkroes die aarde heet, soms bijna onzichtbare tekenen, maar toch, aldus Jezus, in elk gebaar en teken van goedheid en medemenselijkheid, hoe onopvallend en gering ook, is dat grote Koninkrijk van God reeds hier en nu, middenin in onze gebroken wereld, heel reeël present en nabij.

Tot slot nog dit:

Tot hen die menen dat het kleine niet meer is dan een druppel op een gloeiende plaat, zegt Jezus aan het slot van de gelijkenis dat dat allerkleinste van alle zaden zal uitgroeien tot het allergrootste van alle tuingewassen. Lees: de optelsom van al het goede in de wereld zal uiteindelijk groter blijken te zijn dan de totale som van het kwade. Het goede, de gestalte van Gods Koninkrijk, zal in deze wereld uitgroeien tot een kolossale struik, zo groot als de grootste van alle planten. Zo groot dat de vogels er in kunnen nestelen. Net als die prachtige cederboom in de godsspraak waarover wij vanmorgen lazen bij Ezechiël:

Dit zegt God, de HEER: Ikzelf zal uit de top van de hoge ceder, tussen de bovenste takken, een teer twijgje wegplukken, en dat zal ik planten op een hoge en verheven berg. Op de hoogste berg van Israël zal ik het planten, het zal takken dragen en vruchten voortbrengen, en een prachtige ceder worden. In die boom, in de schaduw van zijn takken, zullen vogels wonen, alle soorten vogels die er zijn.

En het beeld uit de gelezen gelijkenis bij Marcus sluit daarbij nog aan. Want van die grote struik die ooit begon als mosterdzaadje zegt Jezus ook nog dat de vogelen des hemels zich in de schaduw van zijn grote takken zullen nestelen. Ezechiël had het vanmorgen zelfs over vele soorten vogels van allerhande pluimage.

Veelbetekenend is daarbij dat die vogels de vroegere vijanden van het zaad zijn. Zij pikken het zaad weg en houden het voor zichzelf. Zij hebben slechts oog voor hun eigen maag en besognes. Zij zijn, zeg maar: de plegers van het kwaad, enkel belust op eigen gewin en eigenmacht. Degenen die geen boodschap hebben aan een betere wereld.

Echter, ook van hen, zelfs van die zogezegde wegpickers van het zaad, wordt hier gezegd dat zij een toevlucht zullen zoeken én vinden in die struik. Ook zij zullen tenslotte in dat Koninkrijk worden opgenomen.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 13/06

Zo groots en alomvattend zal in dat kleine zaadje van God Koninkrijk al het kwaad worden omgebogen naar het goede en zo alomvattend zal er voor iedereen, voor elke vogel van verschillende en veelkleurige pluimage, een plaats zijn in dat zich ontkiemende Koninkrijk. Amen.

Lied: O Christus, Heer der heerlijkheid (Liedboek 1973, lied 89: 1-4)

1. O Christus, Heer der heerlijkheid
die Gij aan ons zult openbaren,-
al 't lijden hier in deze tijd
is maar een schaduw die verglijdt,
uw licht is niet te evenaren.
2. Gij zult aan ons uw wederschijs,
in ons bestaan uw rijk betonen.
Dan zullen wij, uit nood en pijn
Geboren, eindelijk mensen zijn,
O mensenzoon, als Gij Gods zonen.
3. Daarnaast ziet heel de schepping uit,
zij wacht reikhalzend van verlangen,
dat Adam haar begroet als bruid,
dat hij haar weer een zin ontsluit,
die in zinloosheid was gevangen.
4. Ja, eens met ons tesaam zal zij
verlost zijn, in uw licht verheven;
dan is haar kreunen en geschrei,
dan is de barensood voorbij –
slechts blijdschap om het nieuwe leven.

Tekst: Ad den Besten
Melodie: Frits Mehrrens

Dank- en voorbeden/Stil gebed/Onze Vader

Barmhartige God,
Wij zeggen U dank voor Uw bevrijdende boodschap
Dat Gij ons wijst op het goede dat wij niet zien
En ook dat het anders kan dan zoals in de wereld toegaat.
Rechtvaardiger en menselijker, hoopvoller en vredelievender
Wij vragen u: leer ons dan ook dat wij ons niet mogen neerleggen
bij het leed van de wereld, bij gebrek en honger, bij nood en dood,

Daarom: wijs Gij ons dan een uitweg
uit heel die menselijke hutspot van goed en kwaad
van eigenbelang en concurrentiestrijd
van speculatiezucht en woekerwinsten
Heel die menselijke smeltkroes
van ideeën en ideologieën,
van denken en dromen
van doen en laten
van machtsgebruik en machtsmisbruik.

Wees met deze wereld
Waar in zoveel onrecht en strijd is
Waar in zoveel mensen, landen en volkeren
Driftig en dronken van haat
Elkaar beschimpen en bestrijden
En waarin zoveel ziekte, rampspoed en leed bestaat.
Dat wij over het goede heen kijken, zonder het te zien

En voor heel Uw kerk bidden wij,
Dat het aan haar weg zal zijn af te lezen
Dat Gij onze Herder zijt en onze Gids.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 13/06

Wij vragen U : ga ons dan voor op die weg
Want wij zijn mensen
Met gaven en gebreken,
Met geloof en twijfel,
Vaak zwak en kwetsbaar
Vol twijfels en tegenwerpingen.

Tenslotte vragen wij U :
Wees met allen die ziek zijn,
Eenzaam, wanhopig, depressief of in rouw
En wees met ieder die bang is voor de dood
of bang ook voor het leven.

Wil dan nu naar ons horen, o God,
als wij in stilte aan U noemen
al wat en al wie ons ter harte gaat.....

Gij kent o God onze hele en halve gebeden.
Gij weet dat wij dikwijls de juiste woorden niet vinden.
En daarom leerde Gij ons bidden, dat grote gebed van Jezus:

Onze Vader die in de hemelen zijt,
Uw Naam worde geheiligd,
Uw koninkrijk kome,
Uw wil geschiede,
Gelijk in de hemel, alzo ook op aarde.
Geef ons heden ons dagelijks brood.
En vergeef ons onze schulden,
Gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren.
En leidt ons niet in verzoeking,
Maar verlos ons van de boze.
Want van u is het Koninkrijk
en de kracht,
en de heerlijkheid,
tot in eeuwigheid, amen.

Slotlied: De toekomst is al gaande (NLB 605: 1-5)

1. De toekomst is al gaande,
lokt ondanks tegenstand
ons weg uit het bestaande
naar eens te vinden land.

2. De toekomst is al gaande,
schept doorgang door de vloed,
dwars door het ongebaande
een pad dat voortgaan doet.

3. De toekomst is al gaande,
een bron in de woestijn
zingt tegen het vergaan in:
de dood zal niet meer zijn.

4. De toekomst is al gaande,
verborgen en gezien,
een stem die te verstaan is,
een God die draagt en dient.

5. De toekomst is al gaande,
voert ondanks tegenstand
ons uit het doods bestaande
naar nieuw, bewoonbaar land.

Tekst: Inge Lievaart.
Melodie: Willem Vogel.

Verenigde Protestantse Kerk Leuven – Meditatie 13/06

Heenzending en Zegen

Gaat dan allen op weg, in deze wereld,
dragende de zegen van God, de EEUWIGE

DE EEUWIGE

ZEGENT U EN BEHOEDT U

DE EEUWIGE

DOET ZIJN AANGEZICHT OVER U LICHTEN EN IS U GENADIG

DE EEUWIGE

VERHEFT ZIJN AANGEZICHT OVER U EN GEEFT U VREDE.

Amen

